

The American Political System

2008 March

Arts Politics TYBA

University of Mumbai

shaalaa.com

- N.B. (1) Attempt any five questions in all.
 (2) Atleast two questions should be from each section.
 (3) Answers to both sections should be written in the same answerbook.
 (4) All questions carry equal marks (each 20 marks).

Section I

1. Examine the Political and Economic Ideas of Dada Bhai Naoroji.
2. Discuss Justice Ranade's views on the following :—
 (a) Economic Development (b) Social Change.
3. Critically evaluate the political and social thoughts of Lokmanya Tilak.
4. Discuss the contribution of Mahatma Jyotiba Phule to social reform.
5. Write short notes on any two of the following :—
 (a) G. G. Agarkar as a Rationalist Thinker
 (b) G. K. Gokhale's concept of State
 (c) Chiplunkar and Cultural Nationalism
 (d) V. R. Shinde as a Social Reformer.

Section II

6. Discuss the 'Non-Brahmin Movement'.
7. Examine the contribution of Dr. B. R. Ambedkar for the upliftment of Dalits in India.
8. Discuss Vonoba Bhave's ideas with reference to Gram Swaraj, Bhoodan and Antyodaya.
9. Critically evaluate V. D. Savarkar's ideas of Hinduva and Hindu Nationalism.
10. Write short notes on any two of the following :—
 (a) Satyashodhak Samaj
 (b) S. A. Dange and 'Working Class Movement'.
 (c) Golwalkar's ideas on 'Hindu Religion'.
 (d) Acharya Jawadekar's "Political Ideas".

(मराठी रूपांतर)

(वेळ ३ तास)

(एकूण गुण : १००)

- (१) एकूण पाच प्रश्न सोडवा.
- (२) प्रत्येक विभागातील किमान दोन प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- (३) दोन्ही विभागांच्या उत्तरपत्रिका एकत्र बांधा.
- (४) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत (प्रत्येकी २०)

विभाग १

भाई नोरोजींच्या राजकीय आणि आर्थिक विचारांचे परीक्षण करा.

पूर्वी रानडे यांच्या खालील विचारांवर चर्चा करा :—

- (अ) आर्थिक विचार (ब) सामाजिक परिवर्तन.

उगा टिळक यांच्या राजकीय आणि सामाजिक विचारांचे टीकात्मक मुल्यांकन करा.

१ ज्योतिबा फुले यांचे सामाजिक सुधारणांप्रति असलेले योगदान यावर चर्चा करा.

पेकी कोणत्याही दोहोंवर टिपा लिहा :—

- (१) आगरकरांचे विवेकवादी विचार (क) निपलूणकर आणि सांस्कृतिक राष्ट्रवाद
 (२) गोपाळकृष्ण गोखले यांची राज्यातील राजकारण

विभाग २

६. 'ब्राह्मणेतर चळवळीची' चर्चा करा.
७. डॉ. आंबेडकरांनी 'दलितांच्या उध्दारासाठी' केलेल्या योगदानाचे परीक्षण करा.
८. ग्रामस्वराज्य, भूदान आणि अंत्योदय या विषयीच्या विनोबा भावे यांच्या विचारांची चर्चा करा.
९. वि. दा. सावरकर यांच्या 'हिंदुत्व आणि हिंदु राष्ट्रवाद' या विचारांचे टिकात्मक मुल्यांकन करा.
१०. खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टिपा लिहा :-
(अ) सत्यशोधक समाज	(क) गोळवलकरांचे 'हिंदु धर्माविषयीचे विचार'
(ब) श्री. अ. डांगे आणि 'कामगार चळवळ'	(ड) आचार्य जावडेकर यांचे 'राजकीय विचार'.

Con. 790 (a)-08.

AV-9697

(3 Hours)

[Total Marks 100

- N.B. (1) Attempt any five questions, selecting at least two questions from each section.
 (2) Answers to both sections should be written in the same answerbook.
 (3) All questions carry equal marks.

Section-I

- (a) What is Political Sociology ?
 (b) Analyse its nature, scope and importance.
- Explain the concept of Political Elite. Discuss the circulation of elites.
- What is social stratification ? Bring out the role of 'Caste' as a factor of stratification in Indian society.
- (a) Explain the concept of Legitimacy.
 (b) Examine the various challenges faced by rulers in maintaining legitimacy.
- Write short notes on any two :-
 (a) Types of Authority
 (b) Characteristics of Power
 (c) Hegemony
 (d) Power—Authority relationship.

Section II

- What do you mean by Political Participation ? Discuss various modes of political participation in a democracy.
- What is Political Culture ? Discuss its various types.
- Explain the nature and functions of Political Parties in modern democratic system.
- Analyse the concept of Political Modernisation and write its different models.
- Write short notes on any two :-
 (a) Agencies of Political Socialisation
 (b) Types of Pressure Groups
 (c) Problems of Political Development
 (d) Political Behaviour.

(मराठी रुपांतर)

(वेळ ३ तास)

(एकूण गुण : १००)

- ना (१) प्रत्येक विभागातील किमान दोन प्रश्न निवडून एकूण पाच प्रश्न सोडवा.
 (२) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत (प्रत्येकी २०)
 (३) दोन्ही विभागांच्या उत्तरे एकाच उत्तरपत्रिकेत लिहावीत.

विभाग १

१. (अ) राजकीय समाजशास्त्र म्हणजे काय ?
 (ब) त्याचे स्वरूप, व्याप्ती व महत्त्व स्पष्ट करा.
 राजकीय अभिजन ही संकल्पना स्पष्ट करून अभिजनांच्या चक्रिय बदलाची चर्चा करा.
३. सामाजिक स्तरीकरण म्हणजे काय ? भारतीय समाजातील स्तरीकरणात जात या घटकाची भूमिका. चर्चा करा.
४. (अ) अधिमान्यतेची संकल्पना स्पष्ट करा.
 (ब) अधिमान्यता टिकविण्यासाठी शासकांना भेडसावणाऱ्या वेगवेगळ्या आव्हानांचे परीक्षण करा.
५. टिपा लिहा (कोणत्याही दोन) :-
 (अ) अधिकारांचे प्रकार (क) वर्चस्व
 (ब) सत्तेची वैशिष्ट्ये (ड) सत्ता-अधिकार संबंध.

विभाग २

६. राजकीय सहभाग म्हणजे काय ? लोकशाहीतील राजकीय सहभागाच्या विविध पध्दतींची चर्चा करा.
७. राजकीय संस्कृती म्हणजे काय ? तिच्या विविध प्रकारांची चर्चा करा.
८. आधुनिक लोकशाहीवादी राजकीय व्यवस्थेतील राजकीय पक्षांचे स्वरूप व कार्ये विशद करा.
९. राजकीय आधुनिकीकरणाची संकल्पना व तिचे विविध नमुने यांचे विश्लेषण करा.
१०. टिपा लिहा (कोणत्याही दोन) :-
 (अ) राजकीय सामाजिकरणाचे घटक (क) राजकीय विकासातील समस्या
 (ब) दबाव गटांचे प्रकार (ड) राजकीय वर्तन.

Con. 790 (b)-08.

AV-9698

(3 Hours)

[Total Marks 100

- N.B. (1) Attempt any five questions in all.
 (2) Atleast two questions should be from each section.
 (3) Answers to both sections should be written in the same answerbook.
 (4) All questions carry equal marks. (each 20 marks.)

Section I.

1. Write an essay on the founding ideology of the Constitution of the U.S.
2. (a) Describe the federal structure of the American state.
 (b) What are the features of American Federalism ?
3. (a) What are the powers of the American President ?
 (b) State the limitations operating on his powers.
4. Compare the powers of the President and the Congress.

5. Write short notes on any two of the following :—

- (a) Bill of Rights (c) Original Jurisdiction of the Supreme Court
(b) Impeachment of the President (d) Congressional Committee.

Section II

6. Explain the political party system in the United States of America.
7. How far the Pressure groups and public opinion influence American political system ?
8. (a) Describe the Electoral system with reference to the Primaries.
(b) Evaluate the electoral participation of the Americans.
9. Account for the Civil Rights movement in the United States.
10. Write short notes on any two the following :—
(a) Minor Parties (c) The importance of Public opinion in the Political System
(b) Funding in the elections (d) Evaluation of the Democratic system.

(मराठी रूपांतर)

(वेळ ३ तास)

(एकूण गुण : १००)

- सूचना (१) खालील प्रत्येक विभागातील किमान दोन प्रश्न निवडून एकूण पाच प्रश्न सोडवा.
(२) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत (प्रत्येकी २०)
(३) दोन्ही विभागांच्या उत्तरे एकत्र बांधा.

विभाग १

१. अमेरिकेच्या राज्यघटनेच्या पायाभूत तत्त्वज्ञानाबद्दल निबंध लिहा.
२. (अ) अमेरिकेच्या राज्याची संघराज्यात्मक रचना सांगा.
(ब) अमेरिकन संघराज्याची वैशिष्ट्ये कोणती ?
३. (अ) अमेरिकेच्या राज्याध्यक्षांचे अधिकार कोणते आहेत ?
(ब) त्यांच्या अधिकारावरील मर्यादा कोणत्या आहेत ?
४. सिनेट आणि प्रतिनिधी गृहाच्या अधिकारक्षेत्रामध्ये तुलना करा.
५. खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टीपा लिहा :—
(अ) बील ऑफ राईट्स (क) सर्वोच्च न्यायालयाचे अवल अधिकार क्षेत्र
(ब) राज्याध्यक्षांवरील महाभियोग (ड) काँग्रेसच्या समित्या.

विभाग २

६. अमेरिकेची पक्ष पध्दति स्पष्ट करा.
७. दबाव गट व लोकमत अमेरिकन राज्यपध्दतीवर कितपंत प्रभाव टाकतात ?
८. (अ) प्राथमिक निवडणुकांच्या अनुषंगाने निवडणुक पध्दतीचे वर्णन करा.
(ब) नागरिकांच्या निवडणुक सहभागांचे विश्लेषण करा.
९. अमेरिकेतील नागरी हक्क चळवळीचा आढावा घ्या.
१०. खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टीपा लिहा :—
(अ) छोटे राजकीय पक्ष (क) राज्यपध्दतीमधील लोकमताचे महत्त्व
(ब) निवडणुकांमधील निधी (ड) अध्यक्षीय लोकशाही व्यवस्थेचे मुल्यांकन.